GAZETA KRAKOWSKA

N^ro^ 6.

Z KRAKOWA DNIA 19 STYCZNIA 1820 ROKU WE SRODĘ.

— *Z Krakowa.* —

W dalszym ciągu posiedzenia Seymu Rzeczypospolitey Krakowskiey dnia 5 Stycznia 1820 roku po zakończeniu decyzyi Budżetu wydatków Kraiu na rok $18\frac{20}{21}$ JW. Reprezentant Hrabia Stadnicki Prezyduiący w Kommissyi Skarbowey zabrawszy głos przedstawił, iż Kommissya Skarbowa staraiąc się zastósować wydatki do przychodow Kraju nie znalazła się bydź szczęśliwą aczkolwiek podatki nie zostały pomnożone, przynieść ulgę mieszkańcom Kraju w dotychczasowych ciężarach; zostało to szczęście dla przyszłey Reprezentacyi, która znaydzie kray w tym położeniu, iż przez dochod z wydzierżawienia prawa wyłącznego sprzedawania w tem Kraju Soli, którey dzierżawy kontrakt kończy się, pomnożony zostanie Budżet przychodów gdy dzierżawa dalsza przez publiczną licytacyą przedsięwziętą będzie, o którey skutku w przekonaniu o dobrych chęciach Rządzącego Senatu wątpić nie można; dochód ten przez Licytacyą co do ilości powiększony, postawi przyszłą Reprezentacyą w możności zniesienia istnącego podatku osobistego, dla nas pozostaie przynaymniey ta zasługa, że przedstawiaiąc środki do pomnożenia dochodu Krajowego, te publiczności ogłaszamy. — Następnie wprowadzony został pod decyzyą Izby Prawodawczey proiekt do Prawa przez Rządzący Senat inicyowany nadaiący zdolność hipoteki i moc exekucyiną Kontraktom przez Kommissyą Włościańską co do dzierżaw wiecznych (Erbpacht) i zamiany dziesięcin wydawanym; po odczytaniu projektu i opinii kommissyi Prawodawczey za przyięciem tegoż, JW. Reprezentant Piekarski Prezyduiący w Kommissyi Prawodawczey czytał uwagi swe popieraiące projekt, a JW. Reprezentant Kozłowski przeciwiąc się projektowi przedstawił za powód naruszanie porządku prawnego, gdy nawet Senat Rządzący w Kontraktach z prywatnemi zawieranych trzyma się tegoż ściśle i przez Delegowanego zawiera kontrakty urzędowe przed Notaryuszem, a nadto utrzymywał w Art: 3 projektu ścieśnienie prawa dzierżawców wiecznych w mocy hi-

potekowania na dochodach, które prawo dozwala. JW. Reprezentant Piekarski z względu powyższego wniosku dowodził z Jnstrukcyi Kommissyi włościańskiey, iż teyże służy prawo wydawania kontraktów, nieprzyięcie zatem projektu nadaiącego tymże zdolność hipoteki, ubliżałoby prawom dzierżawców, którzy pozbawieni hipoteki, wystawieniby zostali na koszta niepotrzebne, gdy przeciwnie przyięciem projektu Obywatele do licytowania wiecznych dzierżaw zachęceni zostaną, widząc bezpieczeństwo posiadania, i trudność usuniętą co do zapisania kontraktu w hipotece. — JW. Reprezentant Kozłowski obstaiąc przy wniosku domniemywał, że służące Kommissyi Włościańskiey z Jnstrukcyi prawo wydawania kontraktów odnosi się, co do formy, do Praw w Kraju obowiązuiących, a te tylko kontraktom przed Notaryuszami zawieranym, nadaią zdolność hipoteki, do którego porządku zmiany nie znayduie powodów. JW. Marszałek oświadczywszy, iż Kommissya Włościańska w działaniach swych iest nie podległą, a tak teyże żadne prawidła postępowania przepisane bydź nie mogą, gdy nadto projekt wprowadzony zabespiecza prawa dzierżawców, wezwał Jzbę Prawodawczą do oświadczenia się za lub przeciw projektowi, i gdy nie było iednomyślności, z sekretnego kreskowania okazało się za projektem głosów 20 przeciwko projektowi 13 — dla braku zatem większości Art: 13 Konstytucyi przepisaney, JW. Marszałek ogłosił, iż proiekt zostaie odrzuconym. Potem odczytane zostały odpowiedzi Senatu Rządzącego. 1. Oświadczaiąca, iż gdyby doświadczenie wskazało potrzebę proszenia o jakową w którym bądź Statucie, a nawet i samey Konstytucyi zmianę, którey ważność i konieczność byłaby równie przez Izbę Prawodawczą iako i Senat wskazaną, Senat iest tego rozumienia, iż Nayiaśnieysze Opiekuńcze Dwory nie odmowiłyby zapewne wysłuchania przełożeń Rządu tuteyszo Krajowego iak skoroby wielkość pobudek krok ten usprawiedliwiła. — 2. Odpowiedź odnosi się do możności Izby Prawodawczey obierania Zastępcy Sędziego I. Jnstancyi na przypadek zdarzonego wakansu, którego Prawa Izba Prawodawcza używaiąc ogłosiła Zastępcą Sędziego I. Jnstancyi na przypadek wakansu Pana Józefa Szymona Białeckiego, iako następnie po obranych Sędziach naywięcey głosów maiącego pomiędzy Kandydatami na ten urząd podanemi.

Na dwudziestem drugim posiedzeniu Seymu dnia 7 Stycznia 1820 roku Sekretarz Seymowy czytał projekt do prawa w którym Rządzący Senat pragnąc usunąć wszelkie powody do użaleń o przeciążenia, wynikaiące z klassyfikacyi indwidualnych Kontribuentów podatku osobisto-Klassyczno-przemysłowego Ustawą Seymową z roku 1817 w oznaczonym w Art. 3 stosunku równości uchwalonego, a przez to samo zbliżyć się do ściśleyszey w indiwidualnym rozkładzie słuszności, przedstawia dodatkowo rozporządzenia odnoszące się do tego, iż 1, każda osoba w dwóch lub więcey klassach wedle dotychczasowych zasad z osobistey własności mieścić się mogąca, z każdey wszczególności klassy do podatku osobistego wedle własności swoiey pociągnioną bydź powinna, a szczegółowa tym sposobem opłata razem zebrana i na Koutrybuentów oznaczo-

na do Skarbu wniesioną bydź ma. 2 Oznaczona tym sposobem należytość podatku osobisto-klassyczno-przemysłowego kontrybuenta dotykaiąca nie ma przechodzić Summy 200 złp. indiwidualnie iako maxymum uważaney. 3. Gdyby z spisu Kontrybuentów do podatku osobisto-klassyczno-przemysłowego okazało się, iż iedna lub druga osoba posiada dochody lub inny iaki prowadzi przemysł czy zatrudnienie zarobkowe, któregoby dotychczasowa Klassyfikacya wyraźnie nie obeymowała, natedy osoba takowa winna bydź pociągnioną do opłaty podatku z tey klassy i z takiego przedmiotu, z iakiem iey rodzay zarobkowego zatrudnienia naywięcey ma styczności lub podobieństwa. 4. Gdy nadto naylepsze Prawodawcy zamiary ku zbliżeniu się do nayściśleyszey równości dążące, mogłyby łatwo bydź udaremnionemi, gdyby na dokładne spisanie Kontrybuentów należnego nie dawano baczenia, przeto Wóyci Gmin za niedokładność spisu tak dalece z osoby i z maiątku będą odpowiedzialnemi, iż w przypadku nierzetelności z umysłu popełnionych, przez Senat Rządzący w Urzędzie zawieszonemi i do wynadgrodzenia szkód przez to Skarbowi zrządzonych, pociągnionemi bydź będą mogli. 5. Zważaiąc nakoniec, iż osoby iednego stanu i zatrudnienia wedle swych osobistych własności do opłaty podatku z pewney klassy powołani, iako to: właściciele domów, tudzież professyoniści nie iednakowy udział maiątku lub dochodów posiadaią, gdy tym czasem do równey bywaią pociągani opłaty podatku, przeto zaradzaiąc takowey nierówności i sprawiedliwym użaleniom o przeciążenie postanowiono: iż na przyszłość tak co do właścicieli domów, w Mieście Krakowie i Jego przedmieściach, tudzież w Miasteczkach Okręgowych iako też co do Kongregacyów, Towarzystw, cechów i wszelkich innych zgromadzeń oddzielna odbywać się winna subrepartacya podatku, iaki z nadesłanych spisów przez Bióro rachuby w ogólney summie, po ustanowieniu iedności Klassowey, wynaleziona zostanie. 6. Subrepartycyą powyżey dozwoloną uskuteczniać będą co do Właścicieli domów Wóyt Gminy właściwey łącznie z dwoma Obywatelami Właścicielami przez Senat do tey czynności powołanemi, i na tenże koniec przysięgą stósowną zobowiązanemi, zaś co do kongregecyi, Towarzystw, cechów i wszelkich innych dotąd znanych zgromadzeń, Wóyt Gminy w którego obwodzie mieszka starszy lub przełożony łącznie z podstarszym, również przysięgą zobowiązanemi. Kommissyie takowe do rozkładów uorganizowane, zachować winny przy subrepartycyach trzy klassy. Subrepartycye tym sposobem ostatecznie zdziałane i przez Senat zatwierdzone, posłużą kassom publicznym za Tabelle do poboru podatku. — Projekt ten zgodnie z Opiniią Kommissyi Skarbowey Izba Prawodawcza iednomyślnie przyiąwszy, w Prawo zamieniła i Senatowi Rządzącemu do ogłoszenia przesłać postanowiła. — W końcu JW. Auer Reprezentant z Gminy 7 Miasta Krakowa uczynił wniosek o przywrócenie szkoły strzeleckiey czyli tak zwanego *Kurka* dla zabawy Obywatelskiey, któren wniosek odesłany został do Senatu.

Dalszy ciąg w przyszłym Numerze Gazety.

Leon Chwalibogowski,
Sekretarz Seymowy.

G Ł O S

JW. Reprezentanta Franciszka Lipczyńskiego Członka Kommissyi Skarbowey przy decyzyi Tytułu Budżetu Wydatków na Akademiią Krakowską na Sessyi Seymu Rzpltey Krakowskiey d 3 Stycznia 1820 *na piśmie złożony.*

Powtóre przychodzi pod Wyrok Ciała Prawodawczego przedmiot, który ważnością swoią wszystkie przewyższa; przedmiot, który pod względem dochodów publicznych z podatków każdego dotyka, a pod względem użycia tychże iako grosza publicznego, każdego Sąd zaymuie. Bogaty mówi, iam na to część wygód moich poświęcił, mniey maiętny iam na to istotnym moim potrzebom uiął, a ubogi, iam to potem krwawego zarobku i łzami moich dzieci drobnych skropił. Z takich to ofiar świętość grosza publicznego po większey części składa się. Kommissya Skarbowa tem przenikniona ani na moment nie spuściła Uwagi oszczędności Krajowey, ale oszczędność ma bydź tak roztropnie iak lekarstwo użyta, które w momencie potrzebnym i w miarę zadane, siły pokrzepia, źle applikowane albo w niebespiecznieyszą słabość wprawia, albo zdradliwie zabiia. — Nayświętszym i naypierwszym obowiązkiem było Kommissyi utrzymanie honoru Narodowego. Jego probierskim kamieniem iest moralność i światło. Jak wstanie fizycznym brak zdrowych pokarmów ckliwość i nędzę, tak w porządku moralnym brak oświecenia bublicznego poniżenie i wzgardę sprawia. Sama potężna wielkość bez światła (ieżeli ią tylko tak nazwać się godzi) pomyślności ziednać nie może. Ten iest prawdziwy Dobrodziey ludzkości, to Twórcze Bostwo szczęścia naszego, przez wszystkie wieki, czasy i ludy uszanowania godne, kto nam pierwsze moralności prawidła, istnące w nas odkopał i rozwinął; kto w nas owoce wzaiemney zgody i braterskiego zamiłowania ludzi iako istot sobie równych, istot sobie podobnych, zaszczepil, a któż nam te drogie dary Bóstwa na ziemi udziela? Oświecenie publiczne. Jeżeli iego zasadą iest czysta moralność, ta wszystkiemu trwałość nadaie, dla tego to Kommissyia żadney oszczędności na Budżecie Akademii proponować ani mogła, ani śmiała, i wszystko to iak posiadała Akademiia nie tchnięte zostało. Honór Narodu obowięzywał do hoyności dla Akademii, na iaką możność Kraju wystarczyć mogła. Honor Akademii winien iest spełnić nasze nadzieje i oczekiwania nasze przewyższyć. — Sądownictwo w żądaniach swoich nayoszczędnieysze mało znaczące dodatki, a istotnie potrzebne uzyskało. — Linia administracyina przeszło trzy kroć sto Tysięcy na same pensye Naród kosztuie; w tym roku niektóre nowe posady przybyły; w Machinie naymnieysza brakuiąca cząstka cały iey ruch częstokroć wstrzymuie; niektóre dawne posady Urzędników subalternów, małe ale prawdziwie zasłużone podwyżki otrzymały; nie podobna było zaprzeczyć ani wartości zasług, ani nagrody do każdego zdolności stósowney, bo to i talenta doskonali, gorliwość ku usłudze Kraiowey pomnaża, Rząd i Naród

sprawiedliwością cechuie. — Zaufani w baczney uwadze Rządu na coraz zmnieyszaiącą się zamożność Krajową przez bezcenność iego produktów i ziemiepłodów, przez zatkanie źródeł otrętwionego handlu, przez uszczuplaiące się i prawie niknące wpływy, iako to: *z lasów i kopalń Narodowych*, że pomnożeniu Biór swoich od. tąd granice położy i swoie wydatki na ten przedmiot na tak pewnym stopniu postawi, które ieżeli się nie zmnieyszać, to przynaymniey powiększać się nie będą. — O to iest treść działań Kommissyi Skarbowey słabo przezemnie dotchnionych, przy zdaniu ogólnego rapportu o stanie rachunków i Skarbu obszerniey wyłuszczone będą, ia przy wprowadzeniu powtórnym Budżetu rozchodów to powiedziałem w krótkości co szczerość i prawda donieść kazały, a Prześwietna Izba Prawodawcza to przyimie, co z iey przekonaniem i z dobrem Kraju znaydzie bydź zgodne.

Z Warszawy d. 11 Stycznia.

Nayiaśnieyszy Pan nayłaskawiey zaszczycić raczył na d. 27 Grudnia r. z. Orderem S. Stanisława.

Pierwszey Klassy: Radcę Stanu Kalinowskiego.

Drugiey klassy: Konsyliarza Taynego Królewskiego, Jana Jensch.

Trzeciey klassy: Piotra Brzozowskiego, Sędziego Appellacyynego. — Ignacego Wyczechowskiego, Radcę Prokuratoryi Jeneralney. — Lubowidzkiego, Prokuratora przy Trybunale Mazowieckim i Stefana Sokołowskiego, byłego Radcę Prefektury Depart: Bydgoskiego

Czwartey klassy: Wiktora Mierzejewskiego, Sekretarza Głównego Bióra Likwidacyynego przy Kommissyi Skarbu. — Józefa Królikowskiego, Kontrollera przy temże Biórze Likwidacyynem. — Franciszka Cielewskiego, Sekretarza Wydziału Leśnego przy Kommissyi Skarbu i Thurmana pracuiącego przy Poselstwie J. C. K. Mości w Berlinie.

Zwłoki zmarłego w Kozienicach ś. p. JW. Jenerała artylleryi Sierakowskiego sprowadzone do tey stolicy, pochowane zostały w dniu wczorayszym, 10 b. m. około południa na cmentarzu wyznania Reformowanego, przy oddaniu im wszelkich honorów woyskowych, stósownie do wysokiego stopnia, iaki nieboszczyk piastował. Jego Cesarzewicowska Mość Wielki Xiążę Konstanty, otoczony licznym orszakiem wszystkich Jenerałów i officerów obu narodów tuteyszey osady, przyłożywszy się sam do złożenia trumny na karawanie, szedł aż na cmentarz za tąż trumną, przed którą niesione były ozdoby zaszczytne i znaki Jeneralskie nieboszczyka. Wystąpiły w szyku do tego smutnego obrządku, gwardyia Królewsko-Polska, część woyska liniiowego i bateryia artylleryi, a gdy zwłoki spuszczano do grobu, oddano im cześć ostatnią przez trzykrotne z dział wystrzały. Oyczyzna i woysko straciły w Sierakowskim, biegłego w swey nauce Jenerała, który znaczną liczbę Polaków do woyskowego zawodu usposobił i który łącząc do wielu wiadomości piękne przymioty duszy, zjednał sobie szacunek powszechny i łaski Monarchów, którym wiernie służył. Popioły męża tak szanownego i tak żałowanego, spoczywaycie w pokoiu!

Zima trwa u nas począwszy od środy

ka Listopada r. z. aż do tey chwili bez naymnieyszey przerwy. Od tygodnia mrozy tak się wzmogły, iż zawsze było stopni zimna od 13 do 20. Wczoray zaś d. 10 mróz doszedł w mieście do stopni 25, mrozu takiego od wielu lat niepamiętnay. Dziś mamy zimna stopni 22.

Pani Catalani udała się była wprawdzie d. 4 b. m. w zamierzoną do Lwowa podróż, ale dla zbytniego zimna powróciwszy dnia tegóż do Warszawy, ieszcze tu bawi.

Z Petersburga d. 17 Grudnia d. h.

Jenerał adjutant J. C. M. Jenerał piechoty Konnownicyn, i Minister skarbu Guriew, wyniesieni zostali do godności Hrabiów Cesarstwa Rossyyskiego.

W Ukazie N. Pana z dnia 12 m. b. do Rządzącego Senatu iest wyrażono: — " Z przedstawionego Nam przez Ministra Skarbu stanu przychodu i wydatku Państwa, na rok 1820 z naywiększą dostrzegliśmy radością możność przystąpienia do zadosyć uczynienia codziennemu życzeniu, i naypożądańszey dla serca Naszego troskliwości ulżenia ciężaru podatków," na których czasowe podwyższenie nie inaczey zezwalaliśmy, tylko z uczuciem boleści, dla nagley konieczności nadzwyczaynych potrzeb Państwa. Teraz wśród błogiego pokoiu, udzielonego i utrzymuiącego się przez świętą Naywyższego łaskę, widziemy że urosłe z obfitości źródeł dochody Państwa, za corocznem oddzieleniem z nich poskończoney woynie sześćdziesięciu milionów, na utwierdzenie kredytu Państwa, po podwyższeniu w niedawnym czasie płacy dla walecznych woyskj naszych, i po zaspokoieniu potrzeb we wszystkich częściach Rządu, dozwalaią oświadczyć wiernym i miłym poddanym Naszym gotowość Naszę do zmnieyszenia podatków i do podania przez to skutecznieyszych środków dla pomnożenia pomyślności własnego ich stanu, przez zatrudnienia spokoyne w rozlicznych gałęziach wieyskiego gospodarstwa i przemysłu narodowego. Na skutek czego, z liczby podatków nadzwyczaynych, które się przeznaczały na wydatki woyny, ustanowiony Manifestem 1812 roku d. 11 Lutego pobor, od wszystkich właścicielów maiątków nieruchomych, opłacaiący się w proporcyą dochodu, iakiembykolwiek kto prawem maiątek posiadał, i z iakiegobykolwiek rodzaiu gospodarstwa dochód ten pochodził, iako to: z czynszu, robót włościańskich, lasów, młynów, ziemi, domów lub też z fabryk, zakładów i różnych zaprowadzeń, naymiłościwiey rozkazuiemy od 1go Stycznia roku 1820 znieść i ustanowionych oświadczeń dochodów nadal nie podawać. Czyniąc tę ulgę przez zniesienie podatku, spadaiącego na własność nieruchomą wszystkich stanów bez wyiątku, pragniemy i mamy nadzieię, ażeby to posłużyło ku pomnożeniu powszechnych pożytków i dostatku, tudzież ku pomnożeniu bogactw Państwa."

Z Wiednia d. 11 Stycznia.

J. Cesarzowicowska Mość Arcy-Xże Rainer, Vice-Król Lombardzko-Weneckiego królestwa, przybył tu d. 9 b. m. w wieczor w pożądanem zdrowiu z Medyiolanu i wysiadł do pałacu Cesarskiego.

J. C. K. Mość wynagradzaiąc 25 letnie usługi Podmarszałka niższey Austryi, Barona Moser, zaszczycić go raczył kawalerskim krzyżem orderu Leopolda.

Od ostatniego piątku mamy tu mocne zimno; wczoray doszedł mróz w mieście do 16 stopni podług Reaumura, i Dunay powyżey nowego mostu lodem się okrył.

D. 8 odbyło się dziesiąte naradzenie zebranych tu pełnomocników Gabinetów Niemieckich. Na tem naradzaniu znaydował się Kr. Saski tayny Radca, Baron Globig, iako drugi pełnomocnik, gdyż po odieździe Ministra stanu i gabinetowego, Hr. Einsidel, upoważniony przy Cesarskiem tuteyszym Dworze Saski Poseł Hr. Schullenburg, zaiął mieysce pierwszego pełnomocnika.

Z Berlina d. 11 *Stycznia.*

Wyznaczona przez J. K. Mość kommissyia do ułożenia konstytucyi kraiowey odbywa wciąż swoie działania, chociaż oddalił się od niey Minister stanu Baron Humboldt.

Wielkorządca W. Xięstwa Poznańskiego, Xże Radziwiłł, przybył tu z Poznania.

Z Paryża d. 1 *Stycznia.*

Wczoray po Mszy przyymował Król w tronowey sali powinszowania nowego roku od deputacyy od obu izb, Arcybiskupa Paryzkiego w imieniu duchowieństwa i od władz innych.

Rok zeszły zakończyły Xiężne i Damy wyższego stanu dziełem dobroczynności: Pani de la Tour de Pin urządziła w pałacu Viosmenil zakład dla ubogich hafciarek, szwaczek, i t. d. w którym znayduią roboty i utrzymanie. Płody ich licytowane były przez liczne zgromadzenie. Obie Xiężne Angouleme i Berry zakupiły ich za 20,000 Fr.

Była Królowa Hiszpańska, (Józefowa Bonaparte) przybyła tu przed kilku dniami i wysiadła do swoiego pałacu na przedmieściu St. Germain.

Król Duński podpisał na pomnik Malherbes 2000 Fr.

Prowadzone są daley roboty około kanału Monsieur, (dawniey Napoleona) który połączy Ren przez rzekę Doubs z Rodanem. Kompaniia podięła się ukończyć go za 18 miesięcy.

P. Truftaud w Poissy, naybogatszy rolnik, który w czasie bawienia woysk sprzymierzonych we Francyi dostarczał im żywność, kazał zrobić żelazną machinę, która go 200,000 Fr. kosztuie i umiela na rok do 25,000 worów zboża. Porusza na iest wodą.

Miasta Francuzkie wystawiaią na wyścigi wielkim mężom pomniki. Rassyna popiersie w Laon, la posąg w la Ferté - Milon, w mieyscu iego urodzenia będą wystawione. Werssal kazało robić popiersie zrodzonego w iego murach Poety Ducis St. Nisans. Lafontenowi wystawiony ma bydź posąg w Chateau-Thiery, gdzie się rodził. Popiersie Montaignes zamówione iest dla miasta iego urodzenia Bordeaux. — Minister spraw wewnętrznych kupił obraz Joanny d' Arc (Dziewicy Orleanu,) dla umieszczenia go w iey pokoiu w Domremy.

Rodzina Bonapartego zdaie się bydź

przeznaczoną do sądzenia się pomiędzy sobą lub z innemi. Teraz była Królowa Westfalska pod imeniem Xiężny Montfort zapozwała Pana i Panią Bacciochi. Gdy ostatni posiadali ieszcze Lukę zamienił Hieronim Bonaparte dwie swoie wsi w Tournen za dwa państwa w Luce. Ostatnie zabrane mu zostały, a pierwsze zostaią zawsze własnością rodziny Bacciochi. Xiężna Montfort żąda więc zniesienia umowy zamiany.

Pomiędzy prośbami, o których kommissyia zdawała d. 30 Grudnia izbie Deputowanych sprawę, znaydowała się także prośba od officera legii honorowey Duplan, w którey żali się na zmnieyszenie płacy członkom legii honorowey. Zdanie kommissyi było, aby Rząd pomnożył innemi funduszami uposażenie legii, i rozkazał skarbowi wypłacać na przyszłość całkowite bez żadnego odciągania penssyie legiionistom. — Jenerał Foy z powodu słuszney tey prośby i wielu dawniey podanych, zabrał głos, przypomniał chwalebne przeznaczenie ustanowionego przed 18 laty orderu legii honorowey, bogate iego uposażenie, porównał go z wyżey teraz cenionemi orderami S. Michała, S. Ducha i S. Ludwika, ustanowionemi przez Ludwika XI Henryka III i Ludwika, XIV, których nazwał niepopularnemi Królami. (Na ten wyraz powstało mocne szemranie na prawey stronie.) Zalił się, iż order legii honorowy iest poniżony, i iako podszewka orderów Ludwikowskich uważany, i w kalendarzyku Królewskim nawet za orderem kobiecem Panny Maryi góry Karmelu położony. (W porządku ustanowienia, krzyczano z prawey strony.) Przywodził, że wiele z uposażeń tego orderu odcięto, a między innemi zamek Ecouen, że wypłatą i rachunkami trudni się iedynie Kanclerz, których nawet Ministrom nie podaie, że zaległość wynosi do 40 mill. Fr. że pobieraiący penssyie chętnie zrzekną się zaległości, byle im one na przyszłość regularnie wypłacano, a zwłaszcza żołnierzom, którzy prawie z iałmużny żyią, i żądał, aby iak teraźnieysza, tak dawnieysze w tey mierze prośby odesłane były Ministrom spraw wewnetrznych i woyny. Uchwaliła to izba, ale tylko względem teraźnieyszey, ponieważ względem dawnieyszych iuż zapadły uchwały. — Na temże posiedzeniu żalił się Beniamin Constant na stronność protokułu izby, w którym mowy prawey strony umieszczane są z naywiększą obszernością, a lewey skracane i kaliczone. Lecz wniosek iego nie będąc od nikogo popierany upadł.

Pałac, w którym zgromadza się izba Deputowanych, należy do Xcia Kondeusza. Rząd układa się z nim, dla utrzymania go na zawsze na teraźnieysze przeznaczenie.

Z Włoch d. 27 Grudnia.

Rozporządzenia zostawionych przez Xiężną Wallii w Pesaro Dworzan, okazuią, iż rzeczona Xiężna nie prędko myśli tam powrocić.

Cena zboża w Marchiiach i Legacyiach Rzymskich ciągle iest nader nizka i trudno go nawet sprzedać, tak iż niektórzy rolnicy nie maią nawet czem podatków opłacić.

DODATEK DO Nro 6. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 19 STYCZNIA 1820 ROKU WE SRODĘ

Z Londynu d. 1 Stycznia

Xiże Rejent odstąpił część lasu Dortmoor, który iest iego prywatną własnością, na użytek dla ubostwa.

Gdy na obu ostatnich posiedzeniach parlamentu roku zeszłego przyięte zostały nowe bile i zatwierdzenie Królewskie otrzymały, zawiesiła wyższa izba swoie posiedzenia do 17 Lutego, a niższa do 1580.

Jedno z pism tuteyszych zawiera następuiący wyciąg z listu pewnego urzędnika: — Kończą się tego rocznie prace naszego parlamentu. Jle zapamiętać mogę, nigdy ieszcze posiedzenia iego nie byłyby tak utrudzaiące i tak nagle iedne po drugich nie następowały iak teraz. Lecz także wszystko, co tylko w parlamencie w mężach stanu i reprezentantach z hrabstw wielkiego i wymownego posiadamy, słyszeć się dało. Kray przybrał od tych posiedzeń nową postać. Stałość parlamentu uśmierzyła bunt, który zuchwale zaczął iuż głowę podnosić. Dobrze myślący, którzy dawniey przez zuchwałość reformatorów do milczenia byli przymuszonemi, występuią dzisiay z prawdziwemi swoiemi uczuciami. Tak zbawienna odmiana w podobnymże przypadku, nie okazała się ieszcze w żadnym innym kraiu. Odwrot ku dobremu iest zupełny. Reforma wyszła z mody. Na Hunta i jakobińskich mowców rzucaią błotem. Przypomniey sobie, co Ci dawniey pisałem, że massa narodu iest zdrowa, i nie potrzebuie innego wsparcia, iak swoich reprezentantów, którzy naychwalebniey swoiego obowiązku dopełnili. Parlament iest prawdziwym tłumaczem uczuciów obywateli. Wyiąwszy Westminster i Southwark żaden powiat nie podał przełożenia przeciw nowem środkom. To zaś pochodzi ztąd, że każdy wie, iż przeważaiąca w Anglii oppozycyia daleką iest od wspierania rozwięzuiącego społeczność systematu zdrayców. Niechay krzyczą iak chcą przeciw prawu obieralności, nic nie potrafi się oprzeć większości parlamentu. Za 8 dni wytchniemy przez czas nieiaki po wielkich pracach i wolniey oddychać będziemy.— Papiery zaczynaią się podnosić, handel

cieszy się nadzieią, że na wiosnę znowu zakwitnie, lubo oppozycyia przepowiada wielki ubytek w dochodach.

Pisma nasze zapełnione są uwagami przeciw bezimiennemu paszkwilowi, w którym P. Cannig zagrożony iest śmiercią, ieżeli w parlamentowych swoich mowach nie zaprzestanie urągań.

Pisemko P. Hrathfield (wyraża gazeta Goniec) sprawiło tu nadzwyczayne wrażenie. Proponuie on w niem, aby połowę narodowego długu spłacić nałożeniem dodatkowo po 15 od sta na każdą własność, przez co oszczędzonoby 20 mill. Fs. podatków. Pismo to iest kosztem autora drukowane i pomiędzy członki parlamentu i urzędników rozdane. Każdy przekonywa się o mądrości i konieczności tego planu który nayzbawiennieysze pociągnie za sobą skutki. Zmnieyszy podatek na ubogich, osłabi buntowniczą demagogiią i zapewni powszechną spokoyność przez usunięcie pozoru do żalenia się na ciężar podatków i brak zatrudnienia.

Lord Catheart był 8 lat na poselstwie w Rossyi.

Pastor Harrison wypuszczony z więzienia został za złożeniem porękoymii przez dwóch obywateli.

D. 29 Grudnia w wielu okolicach upadł śnieg wielki.

Gazeta Amerykańska (Intelligencer pod d. 26 Listopada donosząc o przybyciu Kapitana Read z Madrytu, dodaie: " Dowiaduiemy się, że przywiózł wiadomość, iż traktat względem ustąpienia Floryd nie iest zatwierdzony, i że w takim samem iak dawniey znayduią się rzeczy stanie. P. Forsyth, nasz poseł zostałe w Madrycie, a w krótce przysłany bydź ma do Wasingtonu Minister Hiszpański.,,— Większa część członków kongressu, który d. 4 Grudnia ma bydź otworzony, znaydowała się już w Wasingtonie. —— Zółta gorączka zabrała ze świata w Nowym Orleanie w przeciągu 60 dni 12,000 ludzi.

Gazeta Jamaiska zawiera doniesienie o nowey wyprawie awanturnika Macgregor, która niemniey sromotnie dla tego bohatyra wolności wypadła, iak pierwsza do Portobello. Nowa ta wyprawa, na którą Macgregor z około 200 ludźmi z Aux - Cayes (St. Domingo) wypłynął wymierzona była przeciw Rio de la Hacha (miasta w Nowey Grenadzie na wschodzie odnogi Maracaybo leżącego.) Nieprzygotowane do obrony miasto wpadło zaraz w ręce awanturnika; ale za kilka dni zostało podobnie iak Portobello od Hiszpanów odzyskane. Macgregor nie opuścił okrętu, na którym z St. Domingo przybył, i iak widział, że złe rzeczy idą, puścił się na morze. — Jenerał Santander, który polecone miał sobie ściganie woyska Hiszpańskiego po wzięciu Santa Fe, donosi w liście do Bolivara pod d. 30 Września z Pio pomiędzy innemi: " Nieprzyiaciel traci codziennie ludzi przez ucieczkę, którzy w naszych bataliionach służbę przyymuią i one znacznie powiększaią. Reszta jazdy nieprzyiacielskiey cierpi bardzo przez długi pochód i niedostatek żywności; żołnierz nie dostaie iak dwie uncyie na dzień mięsa bez chleba. Zapał ludu do niepodległości iest bezgranic; wszyscy mężczyźni, wyiąwszy starców, biorą oręż i łączą się z moią dywizyią. Nieprzyiaciel gdy przyydzie, nie zastaie nikogo, wszyscy ludzie uciekaią,

zabieraią z sobą żywność lub ią zakopuią. W tey chwili donosi mi dowodca ruchomey kupy, że uderzył na tylną straż nieprzyiacielską, zabił z niey lub w niewolą zabrał 55 ludzi. „ — Dawnieysze listy z Puerto - Cabello donoszą, że Jenerał Hiszpański Morillo przybył d. 11 Września do tego miasta, dla przyspieszenia odeyscia małey wyprawy z 7 okrętów złożoney, z którą złączyć się ieszcze miały 3 okręty z Laguayra. Powyższe okręty miały na sobie 400 ludzi z pułku Barbastro i odpłynęły nazaiutrz. Morillo zapowiedział im, iż żaden z okrętów nie może do którego bądź Królewskiego portu zawinąć póki nie zabierą lub nie zniszczą rokoszańskiey flotylli. Podług poźnieyszych doniesień zamykała ta wyprawa przez długi czas wyspę Margareta, ale utraciwszy przez ucieczkę wielu żołnierzy z pułku Barbastro, oddaliła się ztamtąd. Podług zaś doniesień z d. 8 Października oddaliła się iedynie dla niedostadku żywności. — Smierć Jenerała Englisch, który na wyspie Margareta d. 15 Września na zaraźliwą gorączkę umarł, jest dotkliwą stratą dla powstańców.

Od brzegow Menu d. 4 Stycznia.

Słychać, iż w Hanowerze zwiniętych zostanie 16 bataliionów landwerów. — W. Xże Hesko - Darmstadtski wyznaczył kommissyią do ułożenia nowych artykułów karności woyskowey i postępowania sądowego, które w r. 1820 moc będą miały.

W Dreznie ogłoszona niedawno drukiem została zawarta między Prussami i Saxonią umowa. Ponieważ Saxoniia nie posiada teraz żadney iuż kopalni soli, przeto Prussy dostarczać iey będą corocznie aż do 1829 po 170,000 cet. czyli 146,433 szefli soli częścią po 1 tal. i 14 [illegible] szy, częścią po 1 tal. i 12 gr. i zapłaci z góry na wynagrodzenie 70,000 tal. gdyż cena w kopalni szefla iest 1 tal. 20 1/4 gr — W nagrodę przez Króla Saskiego uniwersytetom i szkołom Turingii nadanych dochodów zapłacą Prussy 160,000 talarów.

Z Szafhuzy d. 26 Grudnia.

Wielka rada kantonu Wodów upoważniła radę stanu do zaciągnienia pożyczki 30,000 Fr. na 4 lata do spłacenia. Pożyczka ta iest przeznaczona do zapłacenia zakupioney po taniey cenie soli, i postawienia Rządu w stanie do zachowania magazynu zboża, aż będzie mogło bydź z użytkiem dla kraiu użyte.

Zakład w Zurich dla niewidomych liczy teraz 14 uczniów; w r. z. miał 5308 3/4 Zr. dochodu, pomiędzy któremi 621 Zr. za sprzedane roboty niewidomych. Wydatek wynosił 4859 Zr. a kapitał iego 7671 Zr.

W Gminie Wattwill w kantonie St. Gall część skały, przez którą droga idzie grozi oberwaniem się; Rząd przeto nakazał zapobiegać temu wypadkowi i zabezpieczyć drogę.

Z Stombułu d. 10 Grudnia.

Na końcu zeszłego miesiąca spokoyność stolicy tuteyszey została na nowo przerwana, i byliśmy świadkami buntu Janczarow i okropnego pożaru. Będący na czele tey milicyi od 8 miesięcy Aga starał się podwładnych swoich przyzwyczaić do spokoyności, porządku i posłuszeństwa. To stać się nie mogło iak tylko przez oddalenie hersztow buntu; udało mu się wyśledzić ich i wielu z nich zostało uduszonych. Ta surowość połączona z niesprawiedliwością oburzyła nakoniec Janczarów. Postanowili więc zabić swoiego naczelnika. Dla pochwyce-

nia go, ułożyli wywabić go wczasie nocy z iego pałacu zatrudnieniem, od którego nie mógł się wyłamać. Spiskowi podłożyli d. 30 Listopada ogień w części miasta niedaleko odwachu Janczarów. Ale że zamach nie był Porcie tayny, przeto Aga, z którego zresztą Rząd był kontent, został zaraz z urzędu złożony i tym sposobem uratowany. 1500 domów, chat i sklepów kupieckich stało się pastwą płomieni, i byli ich właściciele i mieszkańcy pomnożyli liczbę żebraków, których aż nadto wiele ma iuż nasza stolica. Nazaiutrz Kul Kiaia (Jenerał porucznik Janczarow) mianowany został Agą Janczarów. Zgromadził zaraz znakomitszych z swoiego korpusu, napominał ich w imieniu W. Sułtana i wysokiey Porty do wierności i posłuszeństwa, uspokoił roziątrzone umysły podarunkami i zapowiedział przebaczenie tym, ktorzy na życie iego poprzednika godzili.

Z Bagdadu i Aleppo nie nadeszły żadne nowe doniesienia. Słychać tylko, że, Wielkorządcy Damasku, Meraasch i Adany odebrali rozkaz pospieszenia na pomoc Baszy Aleppu.

Los uwięzionych ieszcze Ormiańskich dzierżawców i urzędników mennicy nie iest ieszcze roztrzygniony; ztem wszystkiem domy i kosztowności ich są na skarb sprzedawane. Wielu bogatem Raiach (nie Mahometańskiego wyznania poddanych,) Żydom, Grekom i Ormianom nakazała wyznaczona do tey sprzedarzy kommissyia znaydowania się na licytacyi, na którey nie ieden kupić musiał kosztowność, którey wcale nie potrzebował.

Nastałe zimno zmnieyszyło cokolwiek grassowanie morowego powietrza; (wszelako niema dnia, żeby kilku chorych nie przyniesiono do szpitalów.

Naywiększe stopnie Zimna

Dnia 13 Stycznia r. b.	Stopni Zimna			16,0
— 14	—	—	—	— 18,2
— 15	—	—	—	— 21,6

Dnia 17 i 18 *Stycznia* 1820.
Cena zboż rożnego, gatunku na Torgu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
Przenicy	12	—	11	—	9	—	8	15
— Żyta	7	15	7	—	6	15	6	—
— Jęczmienia	6	—	5	15	5	—	4	15
— Owsa	4	15	4	—	3	15	—	—
— Jagieł	23	—	22	—	21	—	20	—
— Grochu	6	15	5	15	5	—	—	—
— Rzepaku	20	—	19	—	17	—	16	—

Cena Zboża
W Warszawie d. 12 *Stycznia.*

Korzec	Pszenicy	od Złp. 14	do	22.
— —	Żyta	— — — 11	—	13.
— —	Jęczmienia	— — 8	—	12.
— —	Owsa	— — — 7	—	9.
— —	Grochu	— — 11	—	14.

Cena Zboża
W Gdańsku d. 7 *Stycznia.*

Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Pszenicy	od Złp.	580	do	800.
Żyta	— —	400	—	440.
Jęczmienia	— —	300	—	360.
Owsa	— —	260	—	320.
Grochu	— —	500	—	540.

Bieg Pieniędzy
W Krakowie d. 17 *Stycznia.*

Czer. Zł. Holl: monetą Courant Złp.	19	gr. 17
— detto Cesarski . — —	19	— 6
Fryd. Pruskie . . . — .	34	— —
Luidor . . . . — .	37	— —
złoto frankowy . . . . — .	32	— —
Szeiny Wiedeńskie za 100 — .	232	— —
Złoty ryński Szeinami . — .	1	— 22

TEATR NARODOWY.

W przyszły Wtorek to iest dnia 24 Stycznie 1820 roku NA BENEFIS *Jgnacego Losockiego* dana będzie wielka nowa TRAGEDYA w 5ciu Aktach przez *Szillera* z Niemieckiego pod nazwiskiem: SPISEK FIESKA W GENUI.